

Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы
Бэйрэкэтамак авыл жирлеге Советы
КАРАР

27.09.2022

№13

Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы «Бэйрэкэтамак авыл жирлеге» Советы депутаты статусы турындагы нигезлэмәне раслау хақында

2003 елның 6 октябрдәге «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында»гы 131-ФЗ санлы федераль закон, 2004 елның 28 июлендәге «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында»гы 45-ТРЗ санлы Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «Бэйрэкэтамак авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә, Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының Бэйрэкэтамак авыл жирлеге Советы карар кабул итте:

1. Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Бэйрэкэтамак авыл жирлеге Советы депутаты статусы турындагы беркетелгән нигезлэмәне расларга.
2. Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының Бэйрэкэтамак авыл жирлеге Советының 2005 елның 9 декабрдәге «Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «Бэйрэкэтамак авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы депутаты статусы турында»гы 10 санлы карарын үз көчен югалткан дип танырга.
3. Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «Бэйрэкэтамак авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендәге махсус мәгълүмат стендларында әлеге карарны игълан итәргә, Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының рәсми порталында түбәндәге адрес буенча бастырып чыгарырга: <http://pravo.tatarstan.ru> һәм Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы сайтында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә «Рәсми Татарстан» дәүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органнарының бердәм порталы составында түбәндәге адрес буенча урнаштырырга <http://jutaza.tatarstan.ru>.
4. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.
5. Әлеге карарның үтәлешен үз контролемдә тотам.

Бэйрэкэтамак авыл жирлеге башлыгы:

Ф.В. Әхмәтов

Татарстан Республикасы Ютазы
муниципаль районы Бэйрэкэтамак авыл
жирлеге Советының 2022 елның
27 сентябрэндәге 13 санлы карарына
кушымта

**Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы
Бэйрэкэтамак авыл жирлеге Советы депутаты статусы турында
нигезләмә**

Әлеге нигезләмә Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының Бэйрэкэтамак авыл жирлеге Советы депутатының хокукларын һәм бурычларын, шулай ук депутат тарафыннан үз вәкаләтләрен башкарганда төп хокукый һәм социаль гарантияләргә билгели.

1 маддә. Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Бэйрэкэтамак авыл жирлеге Советы депутаты статусының хокукый нигезе

1. Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының Бэйрэкэтамак авыл жирлеге Советы депутаты статусы (алга таба - депутат) Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы Законнары, Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «Бэйрэкэтамак авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы, әлеге Нигезләмә нигезендә билгеләнә.

2. Жирле үзидарә органнары депутатның үз хокукларын һәм бурычларын нәтижәле тормышка ашыру өчен шартлар тудыра.

2 маддә. Депутат вәкаләтләре вакыты

1. Депутатның вәкаләтләре яңа чакырылыш Ютазы муниципаль районының Бэйрэкэтамак авыл жирлеге Советы эшли башлаган көннән башлана һәм әлеге Нигезләмәнең 3 маддәсендә каралган очраклардан тыш туктатыла.

2. Депутатның вәкаләтләре вакыты 2003 елның 6 октябрэндәге «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында»гы 131-ФЗ санлы Федераль закон нигезендә Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «Бэйрэкэтамак авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы белән билгеләнә.

3 маддә. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Депутат вәкаләтләре вакытыннан алда түбәндәге очракларда туктатыла:

1) үлем;

2) үз теләгә белән отставкага китү;

3) суд тарафыннан сәләтсез яки чикләнгән сәләтле дип танылганда;

4) суд тарафыннан югалган дип танылганда яки үлгән дип игълан ителгәндә;

5) аңа карата суд хөкеменең законлы көченә кергәндә;

6) Россия Федерациясеннән читкә даими яшәү урынына чыгып киткәндә;

7) Россия Федерациясе гражданын яисә чит ил гражданын туктату йә Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсендә катнашучы чит дөүләт, аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырга хокукы, чит дөүләт гражданы

(подданство) булу йә яшәргә төр яисә Россия Федерациясе гражданының чит дәүләт территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы бүтән документ йә чит ил гражданы, Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсә нигезендә, Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсә белән башкасы каралмаган булса, жирле үзидарә органнарына сайланьрга хокукы;

8) сайлаучылар тарафыннан алынса;

9) тиешле жирле үзидарә органы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктатылса;

10) хәрби хезмәткә чакыру яки аны алыштыручы альтернатив гражданлык хезмәтенә юнәлеш булганда;

11) 2003 елның 6 октябрәндәге «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында»гы 131-ФЗ санлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләренә үтәмәгән очракта;

12) 2003 елның 6 октябрәндәге «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»гы 131-ФЗ санлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда каралган башка очракларда.

2. Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Бәйрәкәтамак авыл жирлегә Советының депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы карары нигез барлыкка килгәннән соң 30 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә, ә бу нигез Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының Бәйрәкәтамак авыл жирлегә Советы сессияләре арасында барлыкка килсә, мондый нигез барлыкка килгәннән соң өч айдан да соңга калмыйча.

3. Татарстан Республикасы Президенты депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәжәгать иткән очракта, вәкаләтләренә вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килү көне итеп Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Бәйрәкәтамак авыл жирлегә Советына әлегә гариза кергән көн санала.

4 маддә. Депутат таныклыгы һәм күкрәк билгесе

1. Депутатның Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Бәйрәкәтамак авыл жирлегә Советы депутатының шәхесен һәм вәкаләтләрен раслаучы төп документы булган таныклыгы, шулай ук үз вәкаләтләре чоры дәвамында файдалана торган күкрәк билгесе бар.

2. Депутатның таныклыгы һәм күкрәк билгесе турындагы нигезләмә, аларның тасвирламасы Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Бәйрәкәтамак авыл жирлегә Советы тарафыннан раслана.

5 маддә. Депутат үз вәкаләтләрен башкару шартлары

1. Депутат депутат эшчәнлеген, депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт вазыйфаларын башкару белән бергә, Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «Бәйрәкәтамак авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә уставында билгеләнгән очраклардан тыш, алып бара.

6 маддә. Депутат эшчәнлегә формалары

1. Депутатның эшчәнлек формалары булып түбәндәгеләр тора:

а) Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Бәйрәкәтамак авыл жирлегә Советы утырышларында катнашу;

б) Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Бәйрәкәтамак авыл жирлегә Советы комиссияләре эшендә катнашу;

в) Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Бәйрәкәтамак авыл жирлегә Советы каравына Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Бәйрәкәтамак авыл жирлегә Советы карарларының проектларын кертү;

г) депутат таләбен кертү;

д) депутат мөрәжәгәте юнәлеше;

- е) дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, жәмөгәтә берләшмәләренә һәм аларның вазыйфаи затларына тәкъдимнәр кертү;
- ж) гражданныр хокукларың бозуны кичекмәстән кисәтү буенча чаралар күрү таләбе белән тиешле вазыйфаи затларга мәрәжәгәтә итү;
- з) сайлаучылар белән эш;
- и) депутат берләшмәләре – фракцияләр һәм депутат төркемнәре эшендә катнашу;
- к) территориаль ижтимагый үзидарәне оештыруда катнашу.

2. Депутат эшчәнлегә федераль законнарда, Татарстан Республикасы Конституциясендә һәм законнарында, Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «Бәйрәкәтамак авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә Уставында, Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының Бәйрәкәтамак авыл жирлегә Советы Регламентында, шулай ук башка муниципаль актларда каралган башка формаларда да гамәлгә ашырыла ала.

7 маддә. Депутатның Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Бәйрәкәтамак авыл жирлегә Советы утырышларында катнашуы

1. Депутат Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының Бәйрәкәтамак авыл жирлегә советы утырышларың уздыру вакыты һәм урыны, каралуга кертелә торган мәсьәләләр турында үз вакытында хәбәр итә, шулай ук әлегә мәсьәләләр буенча Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының Бәйрәкәтамак авыл жирлегә Советы Регламенты нигезендә кирәкле материалларны ала.

Депутат Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының Бәйрәкәтамак авыл жирлегә Советы утырышында катнаша алмаса да, бу турыда алдан ук Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының Бәйрәкәтамак авыл жирлегә башлыгына хәбәр итә.

3. Депутат түбәндәгеләргә хокуклы:

1) Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының Бәйрәкәтамак авыл жирлегә Советына комиссиягә һәм тиешле вазыйфаларга сайланырга һәм сайланырга;

2) Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Бәйрәкәтамак авыл жирлегә советың карау өчен сораулар тәкъдим итәргә;

3) Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Бәйрәкәтамак авыл жирлегә Советы тарафыннан оештырыла торган Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Бәйрәкәтамак авыл жирлегә Советы тарафыннан сайлана (билгеләнә, килешә) вазыйфаи затлар кандидатураларың формалаштыру мәсьәләләре буенча фикер белдерәргә;

4) Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Бәйрәкәтамак авыл жирлегә Советының хокукый актлары проектларың хокукый инициативаны гамәлгә ашыру тәртибендә кертәргә;

5) көн тәртибенә куелган тәкъдимнәренә һәм искәртмәләренә, Бәйрәкәтамак авыл жирлегенә башка актларына карау һәм аларның асылы буенча, тәзәтмәләр кертәргә;

6) Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Бәйрәкәтамак авыл жирлегә Советы утырышында Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Бәйрәкәтамак авыл жирлегенә теләсә кайсы органының яки вазыйфаи затының чираттан тыш хисабың яки мәгълүматың тыңлау турында тәкъдимнәр кертәргә;

7) фикер алышуларда Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Бәйрәкәтамак авыл жирлегә Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә катнашырга;

8) Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының Бәйрәкәтамак авыл жирлегә Советы утырышларында, аның фикеренчә, ижтимагый әһәмияткә ия гражданныр мәрәжәгәтәләрен игълан итәргә;

9) үз тәкъдимнәрегезне нигезләү һәм тавыш бирү мотивлары буенча чыгыш ясау, белешмәләр һәм аңлатмалар бирү;

10) Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Бәйрәкәтамак авыл жирлегә Советы утырышлары беркетмәләренә эчтәлегә белән танышырга.

4. Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының Бәйрәкәтамак авыл

жирлеге Советы утырышында депутатлар әйткән тәкъдимнәр һәм искәрмәләр Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Бәйрәкәтамак авыл жирлеге Советының тиешле комиссиясе тарафыннан Ташкичү авыл жирлеге советы утырышында карала һәм тикшерелә.

8 маддә. Депутатның Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Бәйрәкәтамак авыл жирлеге Советының даими һәм вакытлы комиссияләре эшендә катнашуы

1. Депутат Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Бәйрәкәтамак авыл жирлеге Советы комиссияләре эшендә катнаша, аның әгъзасы булып тора, тәкъдимнәр кертә, каралган мәсьәләләрне тикшерүдә һәм карарлар кабул итүдә катнаша.

2. Депутат үзе әгъза булмаган комиссияләр эшендә катнаша, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр буенча фикер алышуда һәм киңәшмә тавышы хокукы белән карарлар кабул итүдә катнаша ала.

9 маддә. Депутатның Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Бәйрәкәтамак авыл жирлеге Советы һәм аның комиссияләре йөкләмәләрен үтәүдә катнашуы

1. Депутат Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының Бәйрәкәтамак авыл жирлеге Советы һәм аның комиссияләре йөкләмәләрен аларның компетенциясе чикләрендә үтәргә тиеш.

2. Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Бәйрәкәтамак авыл жирлеге Советы яисә аның комиссияләре күрсәтмәсе буенча депутат Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Бәйрәкәтамак авыл жирлеге Советы карарларының муниципаль берәмлек чикләрендәге оештыру-хокукий рәвешләренә һәм милек рәвешләренә бәйсез рәвештә жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары тарафыннан үтәлешен тикшерүдә катнаша.

3. Депутат йөкләмәне үтәү нәтижеләре турында Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының Бәйрәкәтамак авыл жирлеге советына яисә аның комиссиясенә хәбәр итә.

10 маддә. Депутат таләбе

1. Депутат Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының Бәйрәкәтамак авыл жирлеге Советы утырышларында депутат гарызнамәсе белән жирле үзидарә органнарына, жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затларына, Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының Бәйрәкәтамак авыл жирлеге Советы тарафыннан оештырыла торган яки сайлана торган башка органнарның житәкчеләренә, «Бәйрәкәтамак авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә урнашкан муниципаль предприятие һәм учреждение житәкчеләренә жирле үзидарә органнарына керүче мәсьәләләр буенча, аларның компетенциясенә керүче сораулар буенча, мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат таләбе-депутатның Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Бәйрәкәтамак авыл жирлеге Советы карары буенча депутат таләбе буларак таныла торган мөрәҗәгәте. Депутат таләбе турындагы тәкъдим депутат яисә депутатлар төркеме тарафыннан язма формада кертелә һәм Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының Бәйрәкәтамак авыл жирлеге Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының Бәйрәкәтамак авыл жирлеге Советы утырышында игълан ителә.

3. Депутат таләбе жибәрелгән жирле үзидарә органы, вазыйфаи зат, муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесе аңа Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының Бәйрәкәтамак авыл жирлеге Советы билгеләгән 30 көннән дә соңга калмыйча язма рәвештә җавап бирергә тиеш. Җавап органның житәкчесе, вазыйфаи заты, муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесе тарафыннан имзаланырга тиеш, аңа депутат таләбе жибәрелгән, йә аның вазыйфаларын вакытлыча башкаручы зат

тарафыннан.

4. Сорауның инициаторы сорау буенча куелган сорауларны карауда турыдан-туры катнашырга хокуклы. Аларны карау көне турында сорау инициаторына алдан, эмма мәсьәләне караган көнгә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

5. Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Бәйрәкәтамак авыл җирлеге Советы Җирле үзидарә органына, җирле үзидарә органының вазыйфаи затына, муниципаль предприятие яки учреждение җитәкчесенә Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының Бәйрәкәтамак авыл җирлеге Советы билгеләгән вакытка депутат кушуы буенча кабул ителгән карарның үтәләше турында язма җавап бирергә хокуклы.

11 маддә. Депутат мөрәҗәгатә

1. Депутат мөрәҗәгатә буларак депутатның Дәүләт хакимияте органнарына, җирле үзидарә органнарына, күрсәтелгән органнарның вазыйфаи затларына, муниципаль предприятие һәм учреждение җитәкчеләренә язма формада мөрәҗәгатә, оештыру-хокукый формасына бәйсез рәвештә муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан иҗтимагый берләшмәләргә һәм аларның компетенциясенә керә торган мәсьәләләр буенча депутатның депутат эшчәнлегенә бәйле мәгълүмат һәм белешмәләр алу максатыннан, язма рәвештә депутатның мөрәҗәгатә санала.

2. Депутат мөрәҗәгатә депутат бланкында рәсмиләштерелә һәм депутат тарафыннан мөстәкыйль рәвештә җибәрелә.

3. Дәүләт хакимияте органнары, җирле үзидарә органнары вазыйфаи затлары, оештыру-хокукый формасына бәйсез рәвештә оешмалар һәм иҗтимагый берләшмәләр тарафыннан депутат мөрәҗәгатьләрен карау гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда башкарыла.

4. Депутат мөрәҗәгатенә җавап мөрәҗәгатьтә куелган мәсьәләләрнең асылында булырга тиеш һәм мөрәҗәгать җибәрелгән вазыйфаи зат яки вәкаләтле зат тарафыннан имзаланырга тиеш.

12 маддә. Сайлаучылар белән үзара мөнәсәбәт

1. Депутат сайлау округы сайлаучылары, шулай ук предприятие коллективлары, оешмалар, дәүләт һәм башка органнар белән элемтәдә тора.

2. Депутат сайлаучыларның мөрәҗәгатьләрен карый, гражданны кабул итә, дәүләт хакимиятенең тиешле органнарына, җирле үзидарә органнарына һәм иҗтимагый берләшмәләргә тәкъдимнәр кертә, шулай ук айга кимендә бер тапкыр сайлаучыларны кабул итә.

3. Депутат сайлаучыларга алар белән очрашулар вакытында, шулай ук массакуләм мәгълүмат чаралары аша үз эшчәнлегенә турында хәбәр итә.

4. Депутат сайлаучыларның хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен тәмин итү буенча чаралар күрә:

алардан кәргән тәкъдимнәрне, шикәятьләрен карый, үз вәкаләтләре чикләрендә алардагы сорауларны дәрәҗәләштергә ярдәм итә;

гражданны кабул итә;

жәмәгатьчелек фикерен өйрәнә һәм кирәк булганда тиешле дәүләт хакимияте органнарына, җирле үзидарә органнарына тәкъдимнәр кертә.

5. Депутатларның сайлаучылар белән очрашулары Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының Бәйрәкәтамак авыл җирлеге Советы тарафыннан билгеләнгән махсус урыннарда, биналарда, ишегалды эчендәге территорияләрдә үткәрелә.

Депутатның жәмәгатьчелек чарасы рәвешендә сайлаучылар белән очрашулары җыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турында Россия Федерациясе законнары нигезендә үткәрелә.

13 маддә. Депутатның депутат берләшмәләре эшендә катнашуы

1. Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Бәйрәкәтамак авыл җирлеге Советы депутаты бергәләп эшчәнлек алып бару һәм карала торган мәсьәләләр

буенча позицияне белдерү өчен төзелә торган депутат фракциясе яки төркем составына керергә хокуклы.

2. Фракцияләрне һәм башка депутат берләшмәләрен булдыру, теркәү һәм эшчәнлек тәртибе Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Бәйрәкәтамак авыл җирлеге Советы Регламенты белән билгеләнә.

14 маддә. Депутатның җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары белән мөнәсәбәте

1. Депутат Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Бәйрәкәтамак авыл җирлеге Советы, аның органнарының эшчәнлегендә актив катнашуын тәэмин итә торган хокукларның тулылыгына ия.

2. Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Бәйрәкәтамак авыл җирлеге Советы депутатның сайлау округында, Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының Бәйрәкәтамак авыл җирлегендә башкарылган эше, Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының Бәйрәкәтамак авыл җирлеге Советы, аның органнарының Бәйрәкәтамак авыл җирлеге Советы карарларын һәм йөкләмәләрен үтәү турында хәбәрән тыңларга хокуклы.

3. Җирле үзидарә органнары һәм аның вазыйфаи затлары депутатка аның эшендә кирәкле ярдәм күрсәтәләр, депутатка җирле үзидарә органнары эшчәнлегенә, икътисадый һәм социаль үсеш программаларын үтәү барышы, депутат тәкъдимнәре һәм критик кисәтүләре буенча кабул ителгән чаралар турында хәбәр итәләр, депутат тарафыннан законнарны, муниципаль берәмлекләренә вәкилләкләргә органнары эше практикасын, җәмәгәтчелек фикерен өйрәнүгә ярдәм итәләр.

15 маддә. Депутатның вазыйфаи затлар тарафыннан кабул итүгә хокукы

Депутат үз эшчәнлегенә мөһимләргә буенча Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «Бәйрәкәтамак авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә җирле үзидарә органнарының, предприятиеләренә, оешмаларның, муниципаль милек рәвешләрендәге учреждениеләренә вазыйфаи затларын чираттан тыш кабул итү хокукынан файдалана.

16 маддә. Депутатның мөһимләргә алу һәм тарату хокукы

Депутат җирле үзидарә органнарыннан, муниципаль оешмалардан һәм аларның вазыйфаи затларыннан закон белән саклана торган сер булмаган депутат эшчәнлегенә бәйле мөһимләргә буенча мөһимләргә алырга хокуклы.

17 маддә. Депутат вазыйфалары

1. Депутатның түбәндәге вазыйфалары бар:

1) үз эшчәнлеген гамәлгә ашырганда Россия Федерациясе Конституциясен, федераль законнарны, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын, муниципаль берәмлек уставын, башка муниципаль хокукый актларны үтәргә;

2) гражданның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәүне һәм яклауны тәэмин итү;

3) даими рәвештә, айга ким дигәндә бер тапкыр, сайлаучыларны кабул итү;

4) оештыру-хокукый формасына карамастан, гражданның, оешмаларның, җәмәгәт берләшмәләренә, дәүләт хакимияте органнарының, җирле үзидарә органнарының мөрәҗәгатьләрен үз компетенциясе чикләрендә үзләренә җавапларын вакытында карарга һәм аларга җавап бирергә;

5) сайлаучылар алдында очрашуларда елына ким дигәндә бер тапкыр хисап тотарга;

6) депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләрен үтәргә;

7) 2008 елның 25 декабрәндә «Коррупциягә каршы көрәш турында»гы 273-ФЗ санлы федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән чикләүләрен, тыюларны, вазыйфаларны үтәргә;

8) эхлак һәм депутат этикасы нормаларын үтәргә;

9) закон белән саклана торган дәүләт һәм башка серне сакларга, шулай ук депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйлә рәвештә үзенә танылган гражданның шәхси тормышына, намусына һәм абруена кагылышлы мәгълүматларны игълан итмәскә;

10) ел саен, хисап финанс елыннан соң килүче елның 30 апреленнән дә соңга калмыйча, үз керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында мәгълүмат, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигы булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәтләре һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында гамәлдәге законнар нигезендә белешмәләр тапшырырга тиеш.

2. Депутат үзенә федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, Муниципаль берәмлек уставы һәм башка муниципаль хокукый актлар белән йөкләнгән башка вазыйфаларны башкара.

18 маддә. Депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйлә чикләүләр

1. Даими нигездә үз вәкаләтләрен башкаручы депутат түбәндәгеләргә хокуксыз:

1) шәхси яки ышанычлы шәхесләр аша эшкуарлык эшчәнлегә белән шөгыйләнү;

2) түбәндәге очраклардан кала, коммерциячел булмаган яки коммерциячел булмаган оешма белән идарә итүдә катнашыгыз:

а) сәяси партия, һөнәри берлек органы белән идарә итүдә, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлек сайлау комиссиясе аппаратында оештырылган башлангыч профсоюз оешмасының сайлау органында, съездда (конференциядә) яисә башка ижтимагый оешманың гомуми жыелышында, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларында, күчәмсез милек милекчеләре ширкәтләрендә катнашу;

б) коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә (сәяси партия идарәсендә, һөнәри берлек органында, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлек сайлау комиссиясе аппаратында оештырылган башлангыч профсоюз оешмасының сайлау органында, съездда (конференциядә) яки башка ижтимагый оешманың гомуми жыелышында, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларында, ширкәтләрдә катнашудан тыш) катнашу күчәмсез милек милекчеләре) Татарстан Республикасы Президентына алдан хәбәрнамәдән алып, тәртиптә, Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән;

в) Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләр советы Ассоциациясендә, муниципаль берәмлекләрнең башка берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә органнарында муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә тәкъдим итү;

г) муниципаль берәмлек муниципаль берәмлек исемнән оешманы гамәлгә кую тәртибен йә муниципаль милектә булган акцияләр (устав капиталындагы өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукый актлар нигезендә муниципаль берәмлекнең идарә итү органнарында һәм Ревизия комиссиясендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә гамәлгә куючы (акционер, катнашучы)булып тора торган оешманы гамәлгә куючы вәкаләтләрен йә муниципаль милектә булган акцияләр (устав капиталындагы өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукый актлар нигезендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен тәкъдим итү;

д) федераль законнарда каралган башка очраклар;

3) мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш, бүтән түләүле эшчәнлек белән шөгыйләнәргә. Шулай ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек чит дәүләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә яки Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса;

4) Россия Федерациясенә халыкара килешүе яки Россия Федерациясе законнары белән башкасы каралмаган булса, идарә органнары, Попечительләр яки Күзәтчелек советлары, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларның башка органнары һәм Россия Федерациясе территориясендә эшләүче структур бүлекчеләре составына керергә.

2. Даими нигездә вәкаләтләрне башкаручы Депутат граждан административ яисә жинаять эше яки административ хокук бозу турындагы эш буенча яклаучы яки вәкил (законлы вәкиллек очраklarыннан тыш) буларак катнаша алмый.

19 маддә. Депутат этикасы

1. Депутат закон, этика һәм әхлак нормаларын катгый үтәргә тиеш, шул исәптән:

1) Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Бәйрәкәтамак авыл жирлеге Советы утырышларында билгеләнгән дисциплинаны һәм регламентны үтәргә;

2) башка депутатларга, вазыйфаи затларга һәм ул депутат вәкаләтләрен үтәүгә бәйле рәвештә мөнәсәбәтләргә кәргән гражданнырга карата ихтирамсыз мөнәсәбәтләргә юл куймаска;

3) депутат эшчәнлегә белән бәйле булмаган максатларда, Дәүләт, хезмәт, коммерция, шәхси яки закон белән саклана торган башка серне үзенә депутатлык вәкаләтләрен башкару уңаеннан таныш булган белешмәләрен игълан итмәү һәм кулланмау;

4) жирле үзидарә органнары эшендә катнашудан тыелып, депутат статусын жирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфаи затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданныр эшчәнлегенә шәхсэн яки якын туганнына кагылышлы мәсьәләләрен хәл иткәндә йогынты ясау өчен файдаланмаска;

5) депутат вазыйфаларын объектив башкаруда шик тудырырга мөмкин булган гамәлләрдән, гаризалардан, гамәлләрдән тыелырга, шулай ук аның абруена яки Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Бәйрәкәтамак авыл жирлеге Советы абруена зыян китерә алырлык конфликтлы хәлләрдән сакланырга;

6) Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының Бәйрәкәтамак авыл жирлеге Советына мәнфәгатьләр каршылыгына китерә торган яисә шәхси кызыксыну уяткан очракта, Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Бәйрәкәтамак авыл жирлеге Советы карары белән расланган тәртиптә аның мәнфәгатьләр каршылыгын булдырмауга юнәлдерелгән карарларын үтәгәндә, бу турыда хәбәр итәргә кирәк;

7) Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Бәйрәкәтамак авыл жирлеге Советының ачык чыгышлар кагыйдәләрен үтәргә.

2. Депутат этикасы бозылган очракта депутатның Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Бәйрәкәтамак авыл жирлеге Советы кушуы буенча үз-үзен тотышы турындагы мәсьәлә тиешле комиссия тарафыннан карала.

20 маддә. Депутат эшчәнлеген башкару гарантияләре

1. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруның матди һәм башка гарантияләре Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «Бәйрәкәтамак авыл жирлеге» муниципаль берәмлегә Уставы, Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Бәйрәкәтамак авыл жирлеге Советының муниципаль норматив хокукий актлары белән билгеләнә.

2. Депутат хокукларын жинаять яки административ жаваплылыкка тарту, тоткарлау, арестлау, тентү, сорау алу, аларга карата башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылу, шулай ук алар биләгән торак һәм (яисә) хезмәт урыны, аларның багажы, шәхси һәм хезмәт транспорт чаралары, хат алышу өчен оператив-эзләү чаралары үткәргәндә, депутат хокукларын гарантияләү, аларны жинаять яки административ жаваплылыкка тарту, тоткарлау, тентү, сорау алу, аларга карата башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылу, алар кулланган элемент чаралары, аларга караган документлар федераль законнар белән билгеләнә.

3. Депутат тавыш биргәндә белдерелгән фикер, позиция һәм аның статусына туры килә торган башка гамәлләр өчен, шул исәптән вәкаләтләр срогы чыкканнан соң, жинаять яки административ жаваплылыкка тартыла алмый. Әлегә нигезләмә депутат тарафыннан гавами мыскыллау, яла ягу яки Федераль законда каралган башка хокук бозу очраklarына кагылмый.

